

Hallo Hanze

7e jaargang nummer 11

Mei 2024

- Bolsward
- Deventer
- Doesburg
- Elburg
- Groningen
- Harderwijk
- Hasselt
- Hatterum
- Kampen
- Maasbommel
- Oldenzaal
- Ommen
- Rijssen
- Roermond
- Stavoren
- Tiel
- Venlo
- Zaltbommel
- Zutphen
- Zwolle

Gdansk - Danzig - Danswijk

Netwerk van jongeren belicht eigen Hanzestad

Alle Hanzesteden zitten vol verrassingen en verhalen.

Hometown Hansa History. Het project is in Harderwijk door leerlingen Alec en Youri - samen met enkele docenten - opgezet voor scholen die zich met een groep leerlingen willen verdiepen in de Hanzegeschiedenis van hun stad.

In een korte lessenreeks gaan de leerlingen uit Harderwijk eerst op zoek naar de geschiedenis van hun eigen stad. Ze onderzoeken welke plaats hun stad inneemt in het internationale Hanzeverbond en gaan vervolgens onderzoeken welke sporen van het Hanzeverleden er in hun stad nog zijn. In een van de lessen trekken de leerlingen de stad in om de sporen van het Hanzeverleden te fotograferen. De gevonden informatie delen de leerlingen met elkaar op een online platform. Er zijn inmiddels aanmeldingen binnen van scholen uit Polen, Duitsland, Litouwen en

België. Ook Nederlandse scholen of projectgroepen uit Hanzesteden kunnen zich nog aanmelden. De leeftijden variëren per groep. In Harderwijk wordt het project met een projectgroep met voornamelijk brugklasleerlingen gedaan, van andere scholen zijn de leerlingen iets ouder. Het is de bedoeling dat de lessenreeks start na de meivakantie en voor de zomervakantie is afgerond. Als je interesse hebt, meld je dan aan bij Marieke Westerhout (m.westerhout@nassauveluwe.nl). De website waarop de opdracht wordt gedeeld en de resultaten uit de verschillende steden worden verzameld, is: www.hometownhansa.wordpress.com. Het zou leuk zijn als meerdere Nederlandse steden in dit project vertegenwoordigd zijn.

Voorzitter Pepijn Velthuis geeft een toelichting op het gebruik van het nieuwe logo van de Nederlandse Jeugdhanze.

Vlaggen Jeugdhanze wapperen oostwaarts

Oostwaarts wijzen de driehoekjes op de vlag van de Jeugdhanze. De driehoekjes symboliseren scheepsvlaggen. En omdat de Jeugdhanze vooral richting Lübeck en verder kijkt, wapperen de vlaggen oostwaarts. Voorzitter Pepijn Velthuis beschouwt de richting ook als een knipoog naar de Nederlandse handelsdrift die in de Hanzetijd vooral gericht was op de landen rond de Oostzee. De zeven vlaggen staan voor de zeven Hanzesteden die in 2024 aan de basis stonden van de vereniging Jeugdhanze. Aan de achterzijde van de vlag symboliseren 22 driehoekjes het aantal steden in Nederland dat volgens een gangbare interpretatie gerekend wordt tot het netwerk van de Hanze. De donkerrode kleur is gebrouwen uit een mix van Hanze-rood en Nederlands oranje

Colofon

HalloHanze richt zich op actieve Nederlandse Hanzegangers uit bestuur, cultuur, bedrijfsleven en onderwijs.

De uitgave verschijnt sinds 2019 twee keer per jaar. HalloHanze is mede mogelijk dankzij de Nederlandse Hanzesteden.

Redactie:
Natasja Leoné en Theo Leoné

Vormgeving en DTP:
Hans Brand

Reacties en bijdragen aan HalloHanze zijn van harte welkom. Stuur ze op naar: HalloHanze@theoleone.nl

Het bestuur van de kersverse vereniging Nederlandse Jeugdhanze. Van links naar rechts: Pepijn Velthuis, Martine Soepenbergh en Natasja Leoné.

VERENIGING JEUGDHANZE ZOEKT INTERNATIONALE CONTACTEN

Enthousiaste Hanzegangers hebben in Oldenzaal de Nederlandse Jeugdhanze opgericht. De vereniging wil in

binnen- en buitenland de contacten stimuleren tussen jongeren in Hanzesteden. Tijdens de 43-ste Internationale

Hanzedag in de Poolse stad Torún raakten Pepijn Velthuis, Martine Soepenbergh en Natasja Leoné overtuigd dat de Jeugdhanze meer

structuur nodig heeft. Zij vormen nu het bestuur van de Jeugdhanze. Sinds 1980 reizen - gestimuleerd door scholen en gemeenten - groepen jongeren af naar de Hanzedagen om kennis te maken

met leeftijdgenoten uit andere landen. Informeel treedt Natasja Leoné sinds het begin van de eeuw op als coördinator van de Jeugdhanze. De deelnemers variëren in leeftijd van 15 tot en met 25 jaar. De op 7 maart 2024 notarieel

opgerichte vereniging Nederlandse Jeugdhanze heeft ambitieuze plannen. Dit voorjaar brengt een groep jongeren een bezoek aan de Engelse steden Beverly, Hull en York. De drie plaatsen behoren tot het netwerk van bijna tweehonderd Hanzesteden. Als voorbereiding op de Internationale Hanzedag die dit jaar van 13 tot en met 16 juni in Gdansk (Polen) plaats vindt, ontmoeten de Nederlandse (jonge) deelnemers elkaar op 22 april. Plannen bestaan om in het najaar samen met Rheinische Youthhansa op de fiets te stappen voor een tocht langs Nederlandse Hanzesteden. De oprichting van

de vereniging Nederlandse Jeugdhanze is mede mogelijk gemaakt door financiële bijdragen van de gemeenten Deventer en Zwolle. Het secretariaat bevindt zich in Oldenzaal. In 2030 vindt de Internationale Hanzedag (die vaak honderdduizenden bezoekers trekt) plaats in Zwolle. In 2031 is Harderwijk aan de beurt. Voor naderen informatie over de Jeugdhanze: Pepijn Velthuis en Martine Soepenbergh (info@jeugdhanze.nl)

Gdansk ziet erfgoed als rijke inspiratiebron

Door Theo Leoné: Gdansk laat zien dat cultureel erfgoed kan inspireren tot een betere toekomst. De oude handelsstad gaat voor velen door de mond als Danzig en werd in Nederland zelfs Danswijk genoemd. Gdansk bestaat sinds 997 en begon als Slavische nederzetting. In 1308 viel de stad in handen van een militante Duits ridderorde die, met de zege van de paus, van kerstening haar specialiteit had gemaakt. De Duitse Orde ontwikkelde zich in de Hanzetijd tot een belangrijke macht langs de hele zuidelijke Oostzeekust, tot in Reval (Tallin) toe. Danzig werd in 1361 lid van de

Hanze, kwam in handen van Polen en wisselde naar Pruisen. Van de vijftiende tot de zeventiende eeuw was de stad de graanschuur bij uitstek van Europa. In 1481 voeren via het Sont 1100 schepen naar Vlaanderen. Een grote vloot bezat Danzig nooit - het transport was aan anderen. In Danzig was bont te koop, Zweeds ijzer en dankzij aanvoer over de Wisla koper uit Hongarije. Vlot in alle richtingen ging eveneens barnsteen. De Duitse Orde in Königsberg bezat het monopolie op de verkoop van de fossiele harsklonten. De plaats aan de monding van de Wisla was in de zestiende en zeventiende eeuw de rijkste stad

tussen Amsterdam en Moskou. Nederlandse architecten van naam en kunstenaars werkten in Danzig, dat opvallend veel patriciërshuizen in Hollandse stijl heeft. De stad kwam in de loop der eeuwen onder vuur te liggen van Zweden en Russen. Werd Pools, Pruisisch, Duits en in 1945 opnieuw Pools. In Danzig werd vanaf een Duits slagschip het eerste schot van de Tweede Wereldoorlog gelost. Lech Walesa leidde namens vakbond Solidarnos de stakingen die in 1989 een einde maakten aan de communistische overheersing onder regie van de Sovjet Unie. "Gdansk heeft een lange weg afgelegd van hanseatische havenstad tot een symbool van de

vrijheidsstrijd", zeggen de organisatoren van 44-ste Hanzedag. "Wij geloven dat het culturele erfgoed van Hanzesteden niet slechts een overblijfsel is van het verleden maar ook een drijvende kracht naar de toekomst. De zorg voor het culturele erfgoed is de sleutel tot de schepping van een toekomst die zowel de traditie respecteert als vernieuwend is."

Varend erfgoed op de Wisla.

De Groene Poort, ontworpen in 1568 door Amsterdamse architecten in de stijl van het Antwerpse maniërisme. Het gebouw diende als residentie van bezoekende Poolse koningen. De gebruikte bakstenen kwamen per schip uit Nederland.

Danzig was in 1370 een krachtig handelscentrum. Polen, het land dat zijn grenzen zo vaak schuiven zag, lag vele tientallen kilometers zuidelijker. Kaart Historischer Atlas Deutschland.

Eindstation Gdansk Glowny. De in neorenaissance uitgevoerde ontvangsthal kwam in 1900 gereed, werd in 1945 verwoest en in de oorspronkelijke stijl weer opgebouwd. Een tweelingstation bevindt zich in de Franse stad Colmar.

Hanzegangers treinen

duurzaam naar Gdansk

Een grote groep Hanzegangers uit Nederland pakt in juni de trein naar Gdansk. Wel zo duurzaam en je hoeft slechts één keer over te stappen. Onderweg is tijd voor een praatje, serieus overleg en activiteiten ter voorbereiding op de 44-ste Internationale Hanzedag. Wie vanuit Deventer vertrekt, passeert bij De Lutte de Duitse grens en rijdt na een kleine vijf uur Berlijn binnen. Ho, ho. Niet uitstappen op Hauptbahnhof. Zitten blijven tot het Ostbahnhof. Het station dat nu Ostbahnhof heet, begon zijn geschiedenis in 1842 als Frankfurter Bahnhof, vanwege zijn rechtstreekse binding met Frankfurt aan de Oder. Het station zou door fusies van spoorwegmaatschappijen en politieke ontwikkelingen nog vijf keer van naam veranderen. Tussen 1987 (twee jaar voor de Val van de Berlijnse Muur) en 1998 droeg

het station de naam Hauptbahnhof. Al snel werd bekend dat de titel van het belangrijkste station van de - nieuwe oude - hoofdstad - weer ingeleverd moest worden. Dicht bij het Rijksdaggebouw is in 2006 op de plek van het Lehrter Bahnhof het hypermoderne Berlin Hauptbahnhof in gebruik genomen. De reizigers naar Gdansk stappen op Ostbahnhof over op de trein die hen rechtstreeks brengt naar de stad waar in 2024 de Internationale Hanzedag plaats vindt. Haast is niet geboden want tussen aankomst uit Nederland en vertrek naar Polen zitten 62 minuten. Het Ostbahnhof ligt drie kwartier rijden van de eerste halte Frankfurt Oder. Hup de rivier en grens over. Nog acht stops te gaan tot Gdansk.

Op weg naar Berlijn.

De locomotief is een rijdende vliegenmepper.

TOLK EN GANGMAKER PATRYK GORLIKOWSKI

Eerst een aarzeling. Gaat Patryk Gorlikowski in 2023 met de Jeugdhanze mee naar de Hanzedag in Torun? Terug naar zijn geboorteland Polen? Natuurlijk, hij spreekt de taal. Maar is opgegroeid in de Kop van Overijssel. Sint Jansklooster om precies te zijn. Wie gaan allemaal mee naar Torun, hoe is het programma? Vragen, vragen, vragen.

In Torun leeft de leerling van het Agnieten College te Zwartsluis helemaal op. Al snel is Patryk tolk en gangmaker. Wie kent in Polen beter de weg dan Patryk?

Vol enthousiasme reist Gorlikowski dit jaar voor de tweede keer af naar een Hanzedag. Dit keer in Gdansk, opnieuw in Polen. Op het Agnieten College heeft hij inmiddels het vierde jaar van de Theoretische Leerweg bereikt. Hobby's van Patryk: reizen en lezen. En niet te vergeten het spelen van rugby - Patryk staat zijn mannetje. In de categorie onder negentien jaar zit Gorlikowski in de selectie van het Nederlands team.

Panorama Keulen door Anton Woensam, 1531. De indrukwekkende dom zal pas gereed komen in 1880, als symbool van een herboren Duitsland. Aan de kade talrijke handelsschepen.

Een Rijnlandse goudgulden ter waarde van twintig stuivers, maandsalaris van een dagloner.

Machtig Keulen zorgt voor klinkende munt

Door: Bart Edel

Bij de start van het Hanzeverbond was het betailverkeer een chaos. Iedere stad of streek had niet alleen een eigen klokkentijd en eigen kalender, maar ook eigen gewichten, maten en munten. Het wemelde van slordige, in de naam van bisschoppen en adel geslagen dunne zilveren muntjes - de dünnpfeninge - zonder leesbaar opschrift van verschillende formaten en zilveragehaltes. Zo wisten kopers en verkopers na een betaling nooit precies waar ze aan toe waren. De bisschoppen van Keulen - in de Hanzetijd de grootste handelsstad in Rijnland Westfalen en de oostelijke Nederlanden - maakte een eind aan het geharrewar en handhaafden gewicht en zilveragehalte van hun zilveren penningen op de eisen uit de munthervorming van Karel de Grote, een robuuste munt van 1,7 gram met een zilveragehalte (88 procent).

ZWARE PENNING

Keulen sluit vervolgens verdragen met handelspartners om de zware penning te gebruiken en andere zilveren munten ongeldig te verklaren. Wat is het nut van het bezit van een dominante munt? Om te beginnen verdienen. Van iedere uitgegeven munt gaat een bedragje (de sleischat) naar degene op wiens naam de munt geslagen is (de muntheer). Kan aardig oplopen. En verder kan het zilveragehalte van een door iedereen vertrouwde munt af en toe wat omlaag om een oorlog of een project te financieren. Zo verlaagde bisschop Konrad von Hochstaden in 1248 het gewicht van een speciale Grundlegungsspenning tot 1,36 gram om de fundering van de Keulse Dom te bekostigen. (eventueel onderschrift bij een eventuele afbeelding van die munt: Met een lichtere penning dan voorgeschreven bekostigde de aartsbisschop van Keulen de fundering van de huidige Keulse Dom (geslagen tussen 1248 en

1261, oplage 30 miljoen) Kölsch Geld

De inwoners van Keulen waren maar wat trots op hun 'dicke Münze'. Een gezegde uit die tijd: 'Kölsch Geld regiert die Welt'. Onnodig om te zeggen, dat andere Hanzesteden imitaties uitgaven van de Keulse penning. Meestal op een iets lager gewicht en iets minder zuiver zilver. Aardig detail: in Frankrijk was de Tourse penning de dominante standaardmunt. De muntheren deden steeds meer koper bij het zilver in de smeltkroes, waardoor de penningen zwart werden en bij ons bekend stonden als 'zwarte tournozen'. Zien we hier al de bekende tegenstelling tussen de Duitse degelijkheid en de Duitse begrotingsdiscipline en de Franse slag?? In de veertiende eeuw groeide de internationale handel en kwam vraag naar zwaardere geldstukken. De invloed van de Keulse zilverlingen taande en ook de aartsbisschoppen van Keulen begonnen groten (grosschen) en schellingen (schillingen) te slaan

naar Vlaams voorbeeld.

Maar de handel groeide en bleef om duurdere munten vragen. Vanaf 1349 brachten de keurvorsten van Keulen en Trier gouden 'gulden' op éénparige voet 'uit, die in ons land bekend werden als 'Rijnse gulden'. De afbeelding op de voorzijde het gewicht, de doorsnede en het goudgehalte waren vrijwel identiek aan die van de leliegulden van Florence, namelijk 3,51 gram, 23 karaat (0,980 gehalte, na 1490 trouwens 18 1/2 karaat (0,792) vanwege de gestegen goudprijs.

NAMAAK

Uiteraard werden ook deze goudstukken nagemaakt, onder andere door Deventer (3,22 gram, gehalte 0,771), door de Gelderse hertog Willem I (3,32 gram) en de Hollandse (Beierse) graaf graaf Willem V (3,38 gram). De postulaat (kandidaat-bisschop) David van Bourgondië maakte het helemaal bont. Zijn goudstukken van 3,36 gram en slechts 16 karaat heetten in de volksmond vanwege de bleke

Keulse penning van 1,7 gram met een zilveragehalte van 88 procent.

kleur 'blauwe gulden'. Rest nog om te vertellen, dat betalingen met munten van edelmetaal ook in de Hanzetijd toch enigszins hachelijk bleven. Zilveren en vooral gouden munten slijten in het gebruik. En handelaren en geldwisselaars haalden met een mes kleine krulletjes van de

muntrand af. Het verzamelde schaafsel werd omgesmolten en tot munt geslagen. Stiekem maar lucratief: een zilveren penning was een dagloon, een goudgulden was een maandloon. Voor een zilveren penning kon men in de Hanzetijd 4 roggebroden kopen.

'Is het mogelijk dat de twee Jeugdhanzeleden uit Kampen een interview houden met de burgemeester?' Sander de Rouwe reageert enthousiast. Zo krijgen de Kampense leden van de Jeugdhanze, beiden leerlingen van het Ichthus College uit klas 4, de kans in gesprek te gaan met hun burgemeester.

Typerend voor Sander de Rouwe is zijn interesse in anderen, hij is nieuwsgierig naar de inwoners

van zijn stad en geïnteresseerd in jongeren. Waar er in zijn agenda een afspraak voor een interview stond, ging hij vooral met de leerlingen het gesprek aan. Hij stelde ze vragen, over school, de toetsweek en hun interesse in de Hanzedagen. Zo ontstond er een mooi gelijkwaardig gesprek, over de verwachtingen van de stad Gdansk en de treinreis naar de Hanzedagen die de leerlingen en de burgemeester samen met de hele Nederlandse delegatie te

wachten staat. De timing van het interview was goed, het weekend ervoor stond de hele stad in het teken van Sail Kampen. Het grote evenement kon natuurlijk niet onbesproken blijven. Heel gezellig allemaal. Tot de opmerking dat de leerlingen misschien toch maar eens moesten beginnen aan hun interview.

Wat denkt u dat Kampen kan doen om samen te werken met andere Hanzesteden en hoe helpt dit onze stad?

Er is een groot verschil tussen de samenwerking tussen de Hanzesteden nu en 700 jaar geleden. Zeven eeuwen geleden verdiende Kampen veel geld aan de Hanze met de handel tussen de steden. Tegenwoordig verdienen we geen geld meer met de handel binnen de Hanze, maar we werken

wel samen met alle landen binnen de Europese Unie. Dat is heel belangrijk, ook voor de economie, en levert ons uiteindelijk ook weer geld op.

De Hanze levert onze stad ook veel op. Wij als Kampenaren zijn trotse inwoners van een Hanzestad en door dit uit te dragen onderstrepen we de waardering voor ons cultureel historisch erfgoed. Het is de identiteit van onze stad en we moeten deze grote rijkdom uit het verleden koesteren. Bovendien is het goed voor het toerisme: de Hanzesteden werken veel samen rondom toerisme. Daardoor bezoeken jaarlijks vele Duitse toeristen onze stad.

En als ik naar mezelf kijk: ik vind het heel interessant om burgemeesters uit verschillende steden uit Europa te spreken. Zo kunnen we kennis en vraagstukken met elkaar delen, zoals bijvoorbeeld de opvang van Oekraïners of destijds tijdens de coronacrisis.

Hoe denkt u dat Kampen eruit zal zien in de toekomst, met al zijn Hanzegeschiedenis?

Eén ding weet ik heel zeker: we moeten de Hanze echt koesteren. Honderden jaren lang zijn we het Hanzeverleden verloren geweest. Gelukkig is dat nu anders, de afgelopen tien, twintig, dertig jaar hebben de Kampenaren de Hanze opnieuw ontdekt. In 1980 heeft Zwolle de Hanze nieuw leven ingeblazen en gezorgd dat de Hanzesteden elkaar opnieuw ontmoeten. In 2030 is dat 50 jaar geleden. Dat moeten we groots vieren in Zwolle. We mogen het Hanzeverleden niet opnieuw verliezen.

Tegenwoordig is de politieke discussie hoe wij bepalen of we het economisch goed doen. Er is vaak gekeken naar BNP, export, import... Nu is er een nieuwe term, 'brede welvaart', waarin niet alleen de economische cijfers maar ook gezin, cultuur, natuur, kinderen, toekomst mee worden genomen bij het maken van beleid. Ik ben een groot voorstander van brede welvaart, dit zijn lessen die wij kunnen leren uit de Hanzetijd! Het leek tijdens de Hanze te gaan om

Burgemeester Sander met de Jeugdhanzegangers Sofie, Aisha, Eline en Bas.

economie en handel, maar het ging om veel meer. Het ging ook om cultuur, ontmoeting, met oog voor de toekomst. Wij als Kampen gaan in de toekomst terug naar het verleden, waarbij het veel meer draait om de vraag of wij gelukkig met elkaar leven. De Hanzetijd was voor Kampen een gouden tijd, net als de tijd van de VOC later voor Holland. Toch is een belangrijk verschil:

De VOC verdiende veel geld ten koste van anderen met slavernij en kolonialisme. In de Hanzetijd was dit anders, er werd door Kampen en de andere Hanzesteden goed verdiend, maar dit was altijd op basis van gelijkwaardigheid, wederzijdse handel, respect voor andere culturen. Het doel was om er beide beter van te worden, dat maakt de Hanze zo mooi.

Hoe kunnen mensen die geïnteresseerd zijn in de Hanze en de geschiedenis van Kampen meedoen aan de dingen die wij doen?

Voor de inwoners van Kampen is het heel leuk: ga de stad in en beleef de Hanze. Dat gaat alleen maar meer worden! Zo wordt op de IJsselkade een kadekraan van 700 jaar geleden nagebouwd. Ook tijdens Sail Kampen was er veel te zien van het historisch verleden van onze stad. Kom naar Kampen, loop rond en ga mee met de feesten die hier zo talrijk zijn. Je kan een rondleiding volgen of zelf op zoek gaan naar de vele elementen van de Hanze die te vinden zijn in Kampen. Kampen is een stad waar de mensen

gelukkig zijn en plezier hebben, dat kan iedereen hier beleven!

Welke boodschap wilt u overbrengen aan zowel de inwoners van Kampen als aan bezoekers over de waarde en de betekenis van de Hanze voor de stad en de regio?

We moeten ons opnieuw bewust worden van de rijke Hanzeperiode. Het draaide hier niet alleen om geld, maar juist ook om het uitwisselen van culturele activiteiten. Dit is wederzijds, beide partijen kunnen hier beter van worden.

De Kampenaren kunnen kiezen uit ongeveer 200 Hanzesteden, allemaal leuk om te bezoeken. Elke stad heeft mooie verhalen, mooie monumenten, denk al aan Soest - onze partnerstad. Of Gdansk, de stad die we zelf tijdens de Hanzedagen bezoeken.

We komen niet meer aan alle vragen toe. Een mooie vraag om mee af te sluiten: waar bent u het meest trots op als burgemeester van Kampen?

De inwoners van Kampen zijn stille genietters. Ze vinden de stad, omgeving, monumenten en activiteiten veel leuker dan ze zeggen. Je ziet de twinkeling en ze genieten er echt van. Dat is een mooie eigenschap. Tijdens Sail Kampen was deze twinkeling duidelijk te zien, we hebben met de inwoners van Kampen een mooi feest gehad.

Brede welvaart is les uit Hanzetijd

Burgemeester Sander de Rouwe houdt Kampen hoog tijdens de parade van de Hanzedag 2023 in Torun.

Dolle pret. Op Hanzedagen leer je anderen kennen maar vooral jezelf.

Door: Jaron Rook

Er was eens... een tijd in Europa waar de handel tussen allerlei verschillende Hanzesteden centraal stond. Bij geschiedenis op de basisschool werd er wel even bij stilgestaan, maar een belangrijk onderwerp leek het naar mijn mening niet. Daarvoor had er meer aandacht aan besteed moeten worden. Niets is minder waar. Voordat ik mij tijdens het derde leerjaar van de middelbare school kon opgeven als jeugdlid van de Internationale Hanzedagen in 2016, stond ik er nooit bij stil dat de Hanze nog steeds een begrip is.

Mijn docent Natasja Leoné, die ik kende van de lessen aardrijkskunde & geschiedenis, ging niet alleen jaarlijks mee als begeleiding, maar is ook al jaren coördinator van de Jeugdhanze. Ze probeerde alle derdejaars te enthousiasmeren om vervolgens na twee sollicitatierondes de keuze te mogen maken wie er het nieuwe

jaar meegaan. Eind 2015 kreeg ik te horen dat ik mee mocht als nieuw lid van de Jeugdhanze van 2016 in Bergen, Noorwegen.

-IK KRIJG WEER KIPPENVEL, NU IK DIT ZO OPSCHRIJF!-

De Jeugdhanze bestaat uit jeugd tussen de 15 & 25 jaar vanuit alle Hanzegemeentes uit Europa om samen te komen in de stad waar het evenement zich dat jaar bevindt. Om op die manier elkaar, elkaars culturen en de cultuur van de locatie te mogen ontdekken.

NOU... EN ONTDEKKEN, DAT HEB IK ZEKER GEDAAN!

Tijdens mijn eerste Hanzedagen leerde ik zoveel mooie en vooral ook verschillende mensen kennen. We sliepen in een hostel midden in het centrum van Bergen. Aan het eind van een van de avonden kwam ik de hostelkamer binnen en meteen werd ik meegenomen in de stilte die er heerste. Ik stond stil en keek om mij heen in de donkere kamer. Een groep van twaalf jongeren zaten op de grond waarbij één iemand als een soort

Sannah Bonestroo in mijn armen.

Hoog boven Hanzestad Bergen.

wachter om het groepje heen liep. Er was een spel gaande... 'Weerwolven'. Een groot groepsspel wat enorm bekend is in Nederland, werd nu in het Engels in Noorwegen op de grond in een hostelkamer uitgevoerd door minimaal zes verschillende nationaliteiten bij elkaar. Dat was zo vet! Ik kreeg in die hostelkamer voor het eerst het besef dat je (natuurlijk!) niet kan bepalen waar op aarde je geboren bent, maar dat je wel zelf bepaalt met wie je in contact komt.

FAVORIET BERGEN

Aan de afgelopen Hanzejaren heb ik niet alleen Nederlandse vrienden, maar ook internationale vrienden

gemaakt. In Bergen leerde ik de familie Thorsen kennen. Iselin & Preben zijn broer en zus en als deel van de Jeugdhanze van Noorwegen zaten zij in de organisatie van de Jeugdhanze van dat jaar. Ze zijn beiden een paar jaar ouder dan ik, maar toch hielden we ook na de Hanzedagen contact. De Hanzedagen die daarop volgden praatten Iselin en ik altijd goed bij over het afgelopen jaar. In december 2018, een dag na kerst, vloog ik in mijn eentje naar Bergen om daar Oud & Nieuw te vieren met de Iselin haar familie. Ik mocht overnachten bij mormor (Noors voor oma: 'de moeder van de moeder') en leerde dus veel van de Noorse gewoonten rondom die tijd. Vorig jaar was ik

Met Sem van de Zweerde kajak varen.

Verplicht lopend de grens over, vanuit Rusland naar Letland.

weer op bezoek, maar toen in de zomer, en ook dit jaar ligt het plan weer op tafel om mijn favoriete stad van Europa te bezoeken. Sinds 2016 ging ik tot de coronatijd mee naar de Hanzedagen. Aangezien ik naar de Randstad verhuisd ben en druk was met mijn studie Filmacteur in Amsterdam, was er voor mij geen mogelijkheid meer in de planning om mee te gaan. Vier jaar deelgenomen aan de Hanzedagen, meerdere nationale en internationale vrienden gemaakt, veel geleerd van veel verschillende culturen en het belangrijkste: enorm veel geleerd over mezelf. De Hanze heeft oprecht een speciaal plekje in mijn hart! Het was genieten!

Leerlingen van het Nassau Veluwe in Harderwijk doen al enkele jaren mee met het internationale schrijfproject HanseLinks. In 2023 ronden zij deel 1 van het boek HanseLinks af. Aan dit boek hebben leerlingen uit Harderwijk, Emmerich, Lübeck, Gdansk, Kaunas en Great Yarmouth bijgedragen. De deelnemers aan het project hebben het boek in Gdansk in maart 2023 gepresenteerd. Daarna is het eerste exemplaar in Nederland aangeboden aan de locoburgemeester van Harderwijk op 15 mei 2023. Tom de Jonge en Anne van Triest hebben deelgenomen aan het project en doen nog steeds mee, want op dit moment wordt hard gewerkt aan deel 2 van HanseLinks. Zij vertellen over hun ervaringen:

Op bezoek in het Hanzemuseum.

Startbijeenkomst nieuwe schrijfclub.

Gebak

Boekschrijvers Harderwijk hebben smaak te pakken

"Afgelopen jaren hebben wij meegedaan aan het internationale schrijfproject HanseLinks. Op 15 mei 2023 hebben wij ons eerste boek HanseLinks gepresenteerd tijdens een boekpresentatie, waarbij het boek is overhandigd aan de locoburgemeester van Harderwijk.

De digitale versie van het boek is nog steeds te bewonderen op de site hanselinks.eu. De verhalen uit de verschillende steden uit Nederland, Duitsland, Polen en Engeland zijn op deze website in de brontalen, maar ook in het Nederlands te lezen. We hebben veel geleerd, zowel tijdens het schrijven als tijdens de gezellige uitwisselingen. De vriendschappen die we hebben gesloten zijn erg waardevol voor ons. Bij de boekpresentatie in mei vertelde de organisator van het project, Wolfgang Tyssen, ons dat er ook een deel 2 van HanseLinks geschreven zou gaan worden. Daar

wilden wij heel graag aan deelnemen, omdat het samen schrijven aan een boek met niet alleen leerlingen van je eigen school maar ook uit andere landen heel erg gezellig en leerzaam is. Ook vinden velen in onze groep schrijven geweldig en hierdoor kunnen we elkaar tips en tops geven over elkaars schrijfstijl en meer leren over de Nederlandse Hanzegeschiedenis. "De groep die mee schrijft aan het tweede deel van het boek is in september van start gegaan.

De groep bestaat in totaal uit elf schrijvers: vier leerlingen die ook aan boek 1 hebben meegewerkt en nu in klas 4 zitten en acht 'nieuwe' schrijvers uit klas 2 en 3. Twee van de nieuwe leden van de schrijfclub zijn Katja Hartman en Alexander Marinić: "Wij zijn overgehaald door een paar leerlingen van de bovenbouw die ons vertelden wat de hanzeschrijfclub was en het inhoudt. Ze vertelden ons over het schrijfproces, maar ook over de uitwisselingen die bij dit internationale schrijfproject horen. Dit jaar zijn we vooral actief bezig geweest met

het schrijven van het verhaal voor in boek 2. Daarin kunnen we al ons schrijfplezier laten zien. Toen we nog maar 1,5 maand bezig waren met het project, hadden we onze eerste uitwisseling. We zijn met zes leerlingen naar Lübeck geweest. In Lübeck hebben we met leerlingen uit andere steden gecommuniceerd over wat hun ideeën waren voor hun boek en zelf ook ideeën gevonden.

Om ons goed te kunnen inleven in de middeleeuwse context waarin ons verhaal speelt, hebben we een aantal activiteiten gedaan die ons veel leerden over de Hanze en die ons lieten beleven hoe het was om in de middeleeuwen te leven, zoals een bezoek aan een nagebouwd middeleeuws dorpje, waar we onder andere een middeleeuwse soep gekookt hebben en we hebben de middeleeuwse architectuur van Lübeck bewonderd. En een ander voorbeeld was dat we een kerk hebben beklommen, het was wat moeilijker voor sommigen ook een hoogtevrees overwonnen, en daarna

een heel mooi uitzicht hadden. Ook heeft de burgemeester van Lübeck ons in de raadszaal van het gemeentehuis, op de plek waar vroeger belangrijke Hanzevergaderingen plaatsvonden, gesproken over ons project. Met een hoop nieuwe ideeën voor ons boek, zijn we teruggekeerd naar Harderwijk. Iedere twee weken werken we met elkaar aan onze bijdrage aan HanseLinks deel 2. De planning is dat het boek tijdens de Hanzedag 2025 in Visby gepresenteerd zal worden."

Soep koken in Lübeck.

Hoog op het dak van de Michaelskerk. Foto's Michelle Scherrenburg.

Tijdreis door Zwolle.

Welkomstwoord burgemeester Peter Snijders van Zwolle.

Jongeren het dak uit in Zwolle

De Hanzestad Zwolle was de gastvrouw voor de kennismakingsbijeenkomst van de Nederlandse Jeugdhanze. In Zwolle werd de jeugd welkom geheten door de burgemeesters van Deventer en Zwolle. De jongeren uit zeven Hanzesteden werden hartelijk ontvangen in een van de mooiste zalen van het gemeentehuis met uitzicht op de historische binnenstad.

Voor een aantal jongeren was het een plezierig weerzien. Dus druk bijpraten en herinneringen ophalen aan de vorige Hanzedag in Torun. De nieuwe lichte werd hartelijk opgenomen in hun midden. In totaal gaan er dit jaar zeventien jongeren mee naar de Internationale Hanzedagen in Gdansk, zeven jongens en tien

meiden. Nederland heeft een jonge delegatie voor de Youthhansa. De meeste jongeren zijn tussen de 16 en 18 jaar oud. Voor zes jongeren is het de eerste keer, elf jongeren gaan voor een tweede, derde, vierde of vaker mee. Martine heeft de meeste ervaring. Als 15-jarige bezocht zij in 2015 al namens Hanzestad Ommen de gastvrije Hansestad Viljandi in Estland. Jorijn is sinds de Hanzedagen in Kampen van de partij.

De doelstelling van de Internationale Jeugdhanze voor meer continuïteit bij de jeugd is voor Nederland hiermee behaald. Tijdens de bijeenkomst gaf Pepijn Velthuis een presentatie over de nieuwe vereniging De Nederlandse Jeugdhanze. Het logo en huisstijl werden gepresenteerd. Alle

jongeren kunnen lid worden van deze vereniging en daarmee invloed uitoefenen op de verschillende activiteiten die de vereniging wil organiseren. Het oprichten van de vereniging is mogelijk gemaakt door financiële bijdragen van de steden Deventer en Zwolle. De oprichting van een vereniging is een eerste stap in de professionalisering van de Nederlandse Jeugdhanze.

Na het officiële gedeelte bracht de groep een bezoek aan de Panorama Hanze. We maakten een tijdreis door Zwolle en maakte kennis met Suelle. Een fantastische beleving, waarin op spectaculaire wijze het verleden van de Hanze, heden en toekomst worden verbonden. Daarna gingen we uit ons dak op

de Michaelskerk en genoten we van het uitzicht. In de verte bleken de torens van de Hanzesteden Hattum en Hasselt te zien. Een mooie start richting de Hanzedagen in Gdansk. Maar voor we vertrekken ontmoeten we elkaar nog tijdens de Jeugdhanzedagen in Oldenzaal en tijdens de pre-party railway to Gdansk. Aan het enthousiasme van de jeugd zal het niet liggen, wij hebben er zin in.

In 2025 vindt de Hanzedag plaats in Visby, de grootste stad op het Zweedse eiland Gotland. De 3,4 kilometer lange stadsmuur uit de dertiende eeuw is vrijwel geheel intact. In de vroege Hanzetijd was de strategisch gelegen stad Visby een belangrijk scharnier in de Oostzeehandel. Even ten zuiden van de stad staat villa Kakelbont. De televisieserie Pipi Langkous is opgenomen in Visby.

Foto:
Emelie Asplund/imagebank.sweden.se

Opname podcast in het kantoor van de Euregio, op de grens van Twente en Münsterland.

Ter voorbereiding op de 44-ste Internationale Hanzedag, welke van 13 tot 16 juni 2024 plaats zullen vindt in Gdansk, waren Martine Soepenbergh (Hanzestad Zwolle) en Pepijn Velthuis (Hanzestad Oldenzaal) als leden van de Nederlandse Jeugdhanze, en Julius Lobe (Hanzestad Lübeck) als lid van de Duitse Jeugdhanze, te gast bij de Duits-Nederlandse EUREGIO Stampodcast, onderdeel van EUREGIO Youth.

De EUREGIO Youth is een grensverleggend platform voor jongeren uit de Duits-Nederlandse grensregio die zich actief willen inzetten voor de grensregio. Hanzesteden als Rijssen, Oldenzaal, Münster en Osnabrück vallen binnen de EUREGIO. Hierop zagen zowel de Jeugdhanze

Grensverleggende samenwerking in tweetalige podcast

als de EUREGIO Youth kansen om de krachten te bundelen, waaruit onder andere deze episode is ontstaan. In deze podcast, opgenomen in het EUREGIO-kantoor op steenworpafstand van de Nederlands-Duitse grens, delen ze ervaringen die ze hebben opgedaan als leden van deze organisaties en hoe anderen kunnen deelnemen. De podcast maakt gebruik van een uniek, grensverleggend format:

elke spreker gebruikt zijn eigen moedertaal, de tweetalige host Sina Kuipers fungeert als tussenpersoon, waardoor de podcast toegankelijk is voor zowel Nederlandse als Duitse luisteraars.

Je kunt de podcast beluisteren via Spotify, Apple Music of de website van EUREGIO:
<https://lnkd.in/eUq674MQ>

INTERNATIONALE HANZEDAG

De Internationale Hanzedag nieuwe stijl vindt plaats sinds 1980. De aftrap gaf Zwolle. In 2030 is de hoofdstad van Overijssel opnieuw aan de beurt, vervolgens Harderwijk. Met Torun (2023) nog volop in de herinnering, strijkt de Hanzedag in 2024 opnieuw neer in Polen. De beurt is aan de ongemeen boeiende havenstad Gdansk - in het Duits Danzig. De contacten met de Russische Hanzesteden zijn sinds de inval in de Oekraïne bevroren. Volgend jaar staat Zweden met Visby op de rol. In 2026 trekt de karavaan opnieuw naar Polen en doet Stargard Szczynski aan. Het schema voor de komende jaren:

2024 Gdansk (Polen)

2025 Visby (Zweden)

2026 Stargard Szczynski (Polen)

2027 Braunschweig (Duitsland)

2028 Stralsund (Duitsland)

2029 Wismar (Duitsland)

2030 Zwolle (Nederland)

2031 Harderwijk (Nederland)

2032 Elblag (Polen)

2033 Pskov (Rusland)

2034 Kaliningrad (Rusland)

2035 Edingburgh (Schotland)

Inspiratie

